

Siperianlehtikuusi

Larix sibirica

Siperianlehtikuusi on lehtikuusien sukuun (*Larix*) kuuluva puu. Puulajille on ominaista suorarunkoisuus ja heikot hauraat oksat. Neulasmaiset lehdet muuttuvat syksyllä vihreistä kellertäviksi ja varisevat talveksi maahan. Yläpinnaltaan neulaset ovat tummanvihreitä ja alta vaaleanvihreitä. Lisäksi kummallakin pinnalla on erotettavissa kaksi himmeätä ilmarakojuovaa. Siperianlehtikuusi kasvaa 20–35 metrin korkuiseksi. Se menestyy hyvin niin hiekka-, savi- kuin moreenimaassakin. Kasvupaikan on oltava valoisa. Soisia paikkoja siperianlehtikuusi ei siedä, kuten eivät muutkaan lehtikuusilajit. Latvus kehittyy alkuun kartiomaiseksi, mutta muuttuu myöhemmin epäsäännöllisemmäksi. Hyvin vanhoilla puilla (yli 200 v.) latvuksen huippu kääntyy vinoon asentoon, ja puut tulevat täten lakkapäisiksi. Suomessa sopivan viljavilla paikoilla siperianlehtikuusi saattaa kasvaa jopa paremmin kuin kotimainen kuusi. Siperianlehtikuusi on erotettavissa euroopanlehtikuusesta käpyjen kasvutavan perusteella. Emikukinnot ovat punertavia. Kävyt ovat pyöreähköjä ja noin 30-suomuisia. Nuorena käpyjen suomut ovat nukkapintaisia eivätkä peitinsuomut ole näkyvissä.

Levinneisyys ja ympäristö

Levinneisyys Suomessa ylettyy Etelä-Suomesta aina Lapin tuntureille asti. Levinneisyys maapallolla käsittää Koillis-Venäjän ja Läntisen Siperian. Siperianlehtikuusi on eniten viljelty vierasperäinen puulaji Suomessa (noin 20 000 hehtaaria). Lajin suomenkielinen ja tieteellinen nimi ovat sikäli harhaanjohtavia, että sen luontainen levinneisyysalue ulottuu pitkälle Venäjän Euroopan puoleiseen osaan, läntisimmillään Äänisjärven tienoille. Vanhimmat nyky-Suomen alueella olevat siperianlehtikuusikot ovat peräisin 1840-luvulta (Kitee ja Fiskars). Suomen suurimpiin kuuluva siperianlehtikuusi kasvoi Punkaharjulla, sen läpimitta 71-vuotiaana oli 61 cm ja korkeus 40,5 m. Levinneisyysalueensa reunamilla Siperianlehtikuusi muodostaa helposti välimuotoja muiden lehtikuusilajien kanssa. Kasvitauteja ja -tuholaisia vastaan siperianlehtikuusi on kestävä laji. Se sietää myös muuten Suomen olosuhteita, jopa Lapissa asti.

Käyttö

Siperianlehtikuusi kasvatetaan sekä metsä- että koristepuuna. Siperianlehtikuusi on ainutlaatuinen rakennusmateriaali. Suomen oloihin se on sitä erityisesti, koska se kestää tärkäläisiä, vaihtelevia ja kuluttavia sääolosuhteita erittäin hyvin. Raaka-aineena käytetään siperianlehtikuusta, jolla on erinomaiset sään- ja kosteudenkesto ominaisuudet. Siperianlehtikuusi harmaantuu auringon UV-valon vaikutuksesta kauniin vaaleaksi. Puulaji on parhaimmillaan käytettäessä sitä terasseissa, laiturissa, laiturin tikkaissa (myös veden alla olevissa) ja seinissä ulkovuorauksessa. Se on hyvin käyttökelpoista sähkö- ja puhelinpylväinä, rata- ja kaivospölkkyinä, aidanseipäinä, pitkospuina, pakkaus- ja tynnyrilautoina, latioina navetoissa ja saunoissa. Siperianlehtikuusi myös kestää hyvin tuulta koska sillä on syvälle maahan ulottuva juuristo ja lujatekoinen runko. Siperianlehtikuusella on katsottu olevan merkitystä myös riistanhoidollisessa mielessä. Metsot ovat erittäin miellyttäviä lehtikuusen neulasiin.